

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Ondřeje Mrákoty a Vojtěcha Šimíčka ve věci žalobce: **M. H.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, Národní 16, Praha 1, proti rozhodnutí ze dne 15. 11. 2024, čj. 10.04-000081/24-0003, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 2. 2025, čj. 5 A 10/2025 - 28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobce požádal Českou advokátní komoru, aby mu určila advokáta k poskytnutí právní služby – zastoupení v řízení o ústavní stížnosti proti označenému usnesení Městského soudu v Praze. Komora žalobci advokáta neurčila (a Ústavní soud následně žalobcovu ústavní stížnost pro neodstraněné vady odmítl usnesením ze dne 19. 11. 2024, sp. zn. III. ÚS 2724/24).

[2] Proti rozhodnutí komory se žalobce bránil žalobou, s níž spojil i žádost o osvobození od soudních poplatků. Městský soud v Praze žalobce od soudních poplatků částečně osvobodil (v rozsahu 90 %) a uložil mu, aby zaplatil soudní poplatek za podání žaloby ve výši 300 Kč. Z podkladů, které měl soud k dispozici, vyplynulo, že žalobce má příjmy jen ze sociálních dávek a z půjček od rodinného příslušníka. Na druhou stranu je žalobce členem bytového družstva, je podílovým spoluvlastníkem tří nemovitostí a je schopen hradit měsíční členské příspěvky zapsanému spolku a výdaje za telefon. Dluhy žalobce nadto tvoří i pořádkové pokuty. Městský soud předpokládal, že tyto pokuty byly (stejně jako jiné, o nichž věděl z úřední činnosti) žalobci uloženy za hrubě urážlivá podání. Finanční situace žalobce nebyla podle městského soudu natolik výjimečná,

aby odůvodňovala jeho plné osvobození od soudních poplatků. Nadto je jednou z funkcí soudního poplatku navrhovatele přimět, aby podání návrhu k soudu pečlivě zvážili.

[3] Usnesení městského soudu (respektive jeho výrok o částečném osvobození od soudních poplatků) žalobce napadl kasační stížností (proto bude dále označován jako *stěžovatel*). Žalobce v řízení o kasační stížnosti není, a ani nemusí být, zastoupen advokátem (napadá totiž procesní rozhodnutí, kterým se řízení nekončí, viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS, bod 29).

[4] Stěžovatel tvrdí, že je usnesení městského soudu nepřezkoumatelné. Městský soud nijak neodůvodnil svůj závěr o motivační funkci soudního poplatku, respektive neupřesnil, proč je ve stěžovatelově případě potřebná. Dále byly podle městského soudu stěžovateli uloženy pokuty za hrubě urážlivá podání; to však z podkladů obsažených v soudním spisu nevyplývá. Příčiny stěžovatelovy nemajetnosti neměl městský soud vůbec brát v úvahu, protože kritériem při rozhodování o osvobození je jen nemajetnost samotná. Stěžovatelovu nemajetnost pak městský soud posoudil nesprávně: to, že je stěžovatel schopen hradit jiné drobné závazky a že vlastní podíly nemovitostí, ještě neznamená, že v zájmu zaplacení soudního poplatku může závazky přestat hradit a podíly prodat.

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků; přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvláště závažné důvody (§ 36 odst. 3 s. ř. s.). Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím chudým osobám vést bezplatně spory podle své libosti (rozsudek NSS ze dne 26. 10. 2011, čj. 7 As 101/2011 - 66, č. 2601/2012 Sb. NSS). Soudní poplatky mají tři základní funkce: fiskální – cílem je, aby ti, kdo se obracejí na soudy, přispěli k úhradě nákladů spojených s jejich činností; regulační – cílem je odradit podatele od svévolných, bezdůvodných anebo malicherných návrhů, které by soudy zbytečně zatěžovaly; a motivační – ta má působit tak, aby povinní dobrovolně plnili své povinnosti a účastníci právních vztahů řešili své spory mimosoudně (už citované usnesení rozšířeného senátu ve věci 1 As 196/2014, bod 13).

[7] V nynější věci městský soud, navzdory povaze a značné frekvenci stěžovatelových sporů, jeho žádost o osvobození od soudních poplatků nezamítl, ale vyhověl jí v podstatné části. Městský soud stěžovateli nepřiznal úplné osvobození od soudních poplatků především proto, že stěžovatel má nějaký majetek, hradí zbytné výdaje a do dluhů se dostal také v důsledku pokut, o nichž nic bližšího neuvedl. Městský soud zdůraznil, že ve stěžovatelově věci má soudní poplatek i jinou než čistě fiskální funkci – už jen s ohledem na frekvenci stěžovatelových sporů je toto zdůraznění namístě. Odůvodnění usnesení městského soudu je tedy jako celek přezkoumatelné, logické a souladné se zákonem, tj. s výjimečnou povahou institutu osvobození od soudních poplatků. Závěry městského soudu jsou v souladu také s judikaturou NSS (viz například rozsudky vydané v obdobných věcech stejného stěžovatele – rozsudky ze dne 5. 2. 2025, čj. 8 As 17/2025 - 11; ze dne 27. 2. 2025, čj. 9 As 9/2025 - 12; a ze dne 20. 3. 2025, čj. 10 As 35/2025 - 21).

pokračování

[8] Stěžovatel se svými námitkami neuspěl. NSS proto jeho kasační stížnost zamítl. Neúspěšný stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti; České advokátní komoře žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. března 2025

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu